

VV - commissie Veiligheid en Gezond Water

Aard Voorstel	VV-Beeldnota	
Vergaderdatum	15-03-2017	Agendapuntnummer 6.a.
Onderwerp	Proces Toekomst Organisatie Zuiveringsbeheer (TOZ)	
Collegevergadering	21-02-2017	
VV-vergadering	VV: 29-03-2017	
Portefeuillehouder	J.C.H. Haan	
Corsanummer	17.015443	
BABS id	6036	
Bijlagen		

(concept) De verenigde vergadering

1. Vormt een beeld van de reflectie op het doorlopen proces toekomstige organisatie van het zuiveringsbeheer;
2. Geeft overwegingen mee om in andere toekomstige strategische bestuurlijke processen (elementen van) het gevoerde proces te benutten.

VV-beeldnota

De verenigde vergadering

1. Vormt een beeld van van de reflectie op het doorlopen proces toekomstige organisatie van het zuiveringsbeheer;
2. Geeft overwegingen mee om in andere toekomstige strategische bestuurlijke processen (elementen van) het gevoerde proces te benutten.

Context

Nadat in 2014 in opdracht van het vorige bestuur een verkenning is uitgevoerd naar een zestal alternatieve organisatiescenario's voor de toekomstige organisatie van het zuiveringsbeheer (verder TOZ), heeft het huidige bestuur in 2016 een intensief bestuurlijk debat gevoerd hierover ter voorbereiding van de besluitvorming. Dit debat is gevoerd in de fracties, in een bestuurlijke klankbordgroep, in twee bijeenkomsten van VV-leden met marktpartijen en vertegenwoordigers van partijen die ervaring hebben met alternatieve organisatievormen, en in twee beeldvormende VV's.

In het debat heeft het bestuur een kijk ontwikkeld op de eisen die aan de organisatie van het zuiveringsbeheer gesteld moeten worden. Dit heeft geleid tot een aantal strategische keuzes voor doorontwikkeling van Rijnland's organisatie voor het zuiveringsbeheer. Deze keuzes zijn in de VV van 1 februari 2017 vastgesteld.

In de behandeling heeft de VV waardering uitgesproken voor het gevoerde bestuurlijke proces en is besproken om in een volgende VV een reflectie op het proces te bespreken. Doel daarvan is om te komen tot suggesties en adviezen voor de mogelijke aanpak van toekomstige strategische bestuurlijke processen.

Reflectie

Door het Projectteam TOZ is een reflectie op het proces opgesteld. De reflectie is besproken in de bestuurlijke klankbordgroep TOZ. Centraal stond de vraag wat de ontwikkeling verklaart in het denken van de VV-leden van aanvankelijk soms tamelijk gepolariseerde standpunten ten aanzien van de diverse organisatiescenario's voor het zuiveringsbeheer naar meer gemeenschappelijk gedragen standpunten ten aanzien van ontwikkelingsrichtingen voor de organisatie. De reflectie geeft een achttal factoren die deze ontwikkeling (deels) verklaren:

1. Informatievoorziening aan/kennisdeling met VV-leden bij de start

Vanaf de start is ernaar gestreefd de VV-leden gericht te voorzien van alle voor een goede oordeelsvorming benodigde informatie. Niet alleen door de onder het vorige bestuur uitgevoerde rapporten toe te zenden, maar ook door daar fractiegewijs een mondelinge toelichting op te geven en daarbij het vraagstuk in de context te plaatsen van de ontwikkelingen op dit gebied nationaal en internationaal.

2. VV-leden gevraagd naar hun ambities, criteria en randvoorwaarden terzake

Tegelijkertijd met de informatievoorziening/kennisdeling zijn de VV-leden actief in het proces betrokken door hen fractiegewijs te vragen naar wat zij belangrijk vinden bij het vraagstuk, naar hun ambities, criteria en randvoorwaarden terzake. De fracties werd gevraagd hierop een schriftelijke reactie te formuleren. Dit zette aan tot een indringend debat binnen alle fracties over vragen als: 'Wat willen we eigenlijk bereiken met het zuiveringsbeheer?', 'Wat is in de kern onze publieke verantwoordelijkheid?' en 'Wat willen we zelf doen en wat kan de markt voor ons doen?'. Dit interne debat in de fracties heeft de VV-leden gestimuleerd om de beschikbare informatie daadwerkelijk in zich op te nemen (verdere beeldvorming) en een basis gelegd voor oordeelsvorming.

3. Bestuurlijke klankbordgroep begeleidt proces

Een bestuurlijke klankbordgroep (KBG) onder voorzitterschap van de portefeuillehouder is bij de start primair verantwoordelijk gemaakt voor het proces. In deze KBG werden

telkens volgende stappen in het proces besproken en inhoudelijke tussenproducten op hun kwaliteit en met name ook leesbaarheid/toegankelijkheid voor bestuurders beoordeeld en zo nodig bijgestuurd. De KBG ontwikkelde zich zodoende ook tot een platform voor kennisoverdracht, kennis die door de leden ook weer werd meegenomen naar hun fractie.

4. Twee beeldvormende VV's en twee informatiebijeenkomsten met externe partijen

De kennispositie van de VV-leden is verder versterkt en hun betrokkenheid bij het vraagstuk vergroot door debat in twee beeldvormende VV's, met daartussenin twee goed bezochte informatiebijeenkomsten voor de VV-leden met externe partijen. Met name die twee informatiebijeenkomsten hebben bijgedragen aan een goed inzicht in wat marktpartijen kunnen bieden en wat actuele ervaringen zijn met andere organisatievormen voor het zuiveringsbeheer. De directe interactie met vertegenwoordigers van andere partijen heeft het vertrouwen van de bestuurders vergroot in de integriteit van het proces, in die zin dat daadwerkelijk alle opties op tafel liggen en er niet op voorhand op wordt gestuurd om sommige opties van tafel te vegen.

5. Rijnland's actuele prestaties op het gebied van het zuiveringsbeheer

Uit de landelijke bedrijfsvergelijking met betrekking tot het zuiveringsbeheer van de waterschappen komt naar voren dat Rijnland tot de top behoort, zowel met betrekking tot kwaliteit als kosteneffectiviteit. Dit bewijst dat er geen acute noodzaak is om op de organisatie in te grijpen en maakt duidelijk dat het er echt om gaat om zo goed mogelijk in te spelen op de dynamiek op dit terrein. Er is geen noodzaak voor een abrupte koerswijziging door een keus voor een heel ander organisatiemodel nu, maar de grote dynamiek in het speelveld noodzaakt veeleer tot flexibiliteit en daarmee tot een adaptieve strategie waarmee adequaat op omgevingsontwikkelingen kan worden ingespeeld.

6. Adequate ondersteunende methodologie

In het proces is gebruik gemaakt van een methodologie met toekomstscenario's. Met divergerende denkbare toekomst, kernachtig en beknopt beschreven, werd duidelijk hoezeer het speelveld in beweging is en dat de omgeving waarin Rijnland haar zuiveringsverantwoordelijkheid moet waarmaken er over pakweg 10-15 jaar heel anders uit kan zien dan nu. Dit heeft bijgedragen tot het besef dat een rigide keuze voor een of ander organisatiemodel niet verstandig is. Het is verstandiger als het bestuur nu ontwikkelingsrichtingen aangeeft en tegelijkertijd stuurt op flexibiliteit, op adaptief vermogen.

7. Open en verbindende aanpak van het college

De aanpak van het college in dit proces heeft zich van meet af aan gekenmerkt door openheid en de wens partijen binnen het bestuur met elkaar te verbinden. Dit creëerde ruimte in het debat. Alle standpunten konden worden ingebracht en werden gehoord, zodat beeld- en oordeelsvorming daadwerkelijk op inhoudelijke gronden konden plaatsvinden, op basis van een goed inhoudelijk politiek-bestuurlijk debat.

8. Ervaren breed samengesteld projectteam

Bij het ontwerpen van het proces is gezocht naar projectteamleden met een open, brede kijk en ervaring op het onderwerp. Kwaliteiten op het gebied van beleid, strategie, inhoud, coördinerend en organiserend vermogen en verbinding zijn ingebracht in het projectteam. Het projectteam is ondersteund door een externe adviseur met (inter)nationale inhoudelijke kennis van en proces ervaring met het onderwerp, een open kritische houding én een goede penvoering. De aangetrokken externe adviseur is betrokken geweest in de eerste fase van TOZ (2014) waarmee kennis en ervaring uit deze eerste fase en het daarop voortbouwen geborgd is.

(concept) VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 21-02-2017, kenmerk
17.015443,

,

1. Vormt een beeld van de reflectie op het doorlopen proces toekomstige organisatie van het zuiveringsbeheer;
2. Geeft overwegingen mee om in andere toekomstige strategische bestuurlijke processen (elementen van) het gevoerde proces te benutten.

Leiden, 29-03-2017.

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

